

Op 12 juni 2019 zijn bij de raadsgriffie vragen binnen gekomen van de heer Dönmez van de fractie PvdA gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van de heer Dönmez (PvdA) inzake laaggeletterdheid.

1. Is het college op de hoogte van het onderzoek van de Stichting Lezen en Schrijven? Zo nee, waarom niet?

Ja, het college is op de hoogte van het onderzoek.

2. Is het college het met de PvdA eens dat de uitkomsten van het onderzoek zorgelijk zijn? Zo nee, waarom niet?

Het college beschouwt geletterdheid als een noodzakelijke basis voor goed functioneren in de maatschappij en spant zich daarom ook in de geletterdheid van de Enschedese bevolking te vergroten. De uitkomsten van het onderzoek onderstrepen dat laaggeletterdheid een forse impact heeft op de participatie van mensen op de arbeidsmarkt en ook dat in bepaalde beroepsgroepen het aandeel laaggeletterden/laaggecijferden aanzienlijk is. Het college deelt de zorg over deze uitkomsten, maar realiseert zich ook dat niet iedereen zal kunnen lezen en schrijven op eindniveau VMBO of niveau MBO-2/3.

3. Werknemers die niet of slecht kunnen lezen of schrijven lopen extra risico's, omdat ze hun positie in de maatschappij niet kunnen handhaven of verbeteren. Zijn er trajecten in Enschede die werknemers in de bovengenoemde sectoren extra begeleiden? Zo ja, welke trajecten zijn er? Zo nee, waarom niet?

Het aanbod van trajecten aan werknemers is primair een verantwoordelijkheid van de werkgevers. Zij worden hierin door het Rijk door de landelijke subsidieregeling "Tel mee met Taal" financieel ondersteund om hun werknemers leertrajecten aan te bieden. Als gemeente hebben wij geen zicht op de trajecten die door de werkgevers in dit kader worden ingekocht. Wel zijn wij bekend met enkele goede voorbeelden. Zo hebben Asito, InPerson, Lions servicegroep, Livio, DCW, Onderhoud Enschede en Green personeelsdiensten het landelijke Taalakkoord ondertekend, waarmee zij aangeven een actief beleid te voeren om de taalvaardigheid van hun werknemers te verbeteren.

4. Wat zijn de meest actuele feiten en cijfers van taalachterstanden en laaggeletterdheid in Enschede? Graag uitgesplitst in groep 3 primair onderwijs / verlaten voortgezet onderwijs / werkenden.

Er zijn geen gegevens specifiek beschikbaar over taalachterstanden bij kinderen in groep 3 van het primair onderwijs. Het CBS heeft wel onlangs de achterstandsscore per school gepubliceerd (zie <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2019/07/achterstandsscores-per-school-2018>). Verder laat de gemeente in samenwerking met de koepels de taal- en rekenprestaties van kinderen op de basisschool met regelmaat monitoren door onderzoeksbureau Oberon. Daarbij worden de prestaties vergeleken met het landelijk gemiddelde. Uit de laatst beschikbare peiling (schooljaar 2018-2019) blijkt dat Enschedese kinderen op technisch lezen bovengemiddeld goed scoren. Op begrijpend lezen scoren is de gemiddelde score echter onder het landelijk gemiddelde.

Gegevens over de taalbeheersing aan het einde van het voortgezet onderwijs, zijn niet op Enschedees niveau voorhanden. Uitgaande van de definitie die door de Stichting Lezen en Schrijven gehanteerd wordt, worden alle leerlingen die het Praktijk Onderwijs doorlopen en uitstromen richting arbeidsmarkt aangemerkt als laaggeletterd. In Enschede vormt deze groep 4% van het totaal aantal leerlingen.

Het landelijk gemiddelde percentage laaggeletterden onder werkenden is 9%. Hiervan is geen onderverdeling naar Enschede beschikbaar.

5. Wat is concreet de Enschedese aanpak van laaggeletterdheid voor alle groepen (leeftijd, onderwijs/werk, NT1/NT2)?

Het Enschedese beleid ten aanzien van laaggeletterdheid is vastgelegd in de "Enschedese Aanpak Laaggeletterdheid". Deze notitie is op 3 november 2017 met een toelichtende brief aan uw raad ter kennisname gebracht (<http://enschede.ris.muze.nl/stukken/9807/1/pdf.pdf>). Dit Plan van Aanpak is nu in uitvoering; het vormde de aanzet voor een stedelijke werkconferentie met alle betrokken partijen die plaatsvond op 14 juni 2018 en heeft onder meer geleid tot de implementatie van het Huis voor Taal en Meedoen dat op 11 april jongleden geopend is. Het Huis voor Taal en Meedoen brengt het aanbod voor diverse doelgroepen overzichtelijk bij elkaar (<https://m-pact.nl/taalsamenwerking>).

6. Is het college het met de PvdA eens dat we ons altijd moeten blijven inzetten om taalachterstanden te voorkomen en laaggeletterdheid te bestrijden en dit continu moeten blijven monitoren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe gaan we dat doen en hoe vaak?

Ja, het college is van mening dat we ons hiervoor moeten blijven inzetten en daarom zijn het voorkomen van taalachterstanden en in het bijzonder kansengelijkheid ook belangrijke thema's in de Lokale Educatieve Agenda die onlangs aan u is voorgelegd. Ten aanzien van monitoring is bij vraag 4 en 5 reeds aangegeven welke data beschikbaar zijn. Op de hierboven genoemde website van het Huis voor Taal en Meedoen kunt u ook resultaten terugvinden van de activiteiten van diverse partners.

Verder heeft de Gemeente Enschede zich vorig jaar als een van de eerste gemeenten aangesloten bij Direct Duidelijk, de landelijke campagne voor duidelijke overheidstaal. In dat kader bekijken en herschrijven we de komende 4 jaar alle schriftelijke communicatie vanuit de gemeente met inwoners (brieven, mails, webteksten, formulieren). Ook meten we onze kwaliteit en betrekken we inwoners door te vragen naar hun mening over onze brieven, e-mails en webteksten. Tevens zijn we erop bedacht dat menselijk contact in het digitale tijdperk gewaarborgd moet blijven, zodat burgers met hun vragen ook altijd bij een loket terecht kunnen.

7. Is het college het met de PvdA eens dat we deze complexe problematiek alleen kunnen aanpakken met partners zoals het onderwijs, de bibliotheek en welzijn? Zo nee, waarom niet?

De aanpak van laaggeletterdheid vergt samenwerking met een breed scala aan partijen. In Enschede streven wij naar een integrale aanpak door het brede scala aan activiteiten op het gebied van laaggeletterdheid te verbinden met een ketenbenadering gericht op participatie. Op het gebied van onderwijs en kinderopvang verloopt de afstemming vooral via de Stuurgroep IKC/VVE waarin de besturen van primair onderwijs en kinderopvangorganisaties vertegenwoordigd zijn. Op het gebied van taalonderwijs aan volwassenen en participatie verloopt de afstemming via de Stuurgroep Taalsamenwerking Enschede. Hierin zijn de Stichting Lezen en Schrijven, M-Pact, Bibliotheek, Power, Alifa, Leerwerkloket Twente en het ROC van Twente vertegenwoordigd.

8. Eén op de drie basisscholen heeft het onderwijs voor technisch lezen niet op orde, weet het college of dit in Enschede ook zo is? Zo ja, wat gaat het college doen om dit tegen te gaan? Zo nee, waarom niet?

Het college herkent niet dat één op de drie basisscholen het technisch lezen niet op orde zou hebben. Volgens De Staat van het Onderwijs 2019 van de Inspectie voor het Onderwijs heeft driekwart van de scholen het basisaanbod voor technisch lezen op orde. Als genoemd bij het antwoord op vraag 4, presteren de kinderen in Enschede bovengemiddeld op het vlak van technisch lezen.

Het college voert regelmatig overleg met de koepels van scholen over de uitvoering van de LEA en aanverwante zaken; het uiteindelijke toezicht op de kwaliteit van het onderwijs is een verantwoordelijkheid van de Inspectie.

Enschede, 2 juli 2019

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de loco-Burgemeester,

E.A. Smit

N. van den Berg